

Vedlegg 8

Sysseisseting og lønn i offentlig sektor

Utarbeidet av sekretariatet

1	INNLEDNING.....	1
2	OFFENTLIG SEKTOR SETT UNDER ETT	1
3	STATLIG SEKTOR	3
4	KOMMUNAL OG FYLKESKOMMUNAL SEKTOR	5
5	HELSEFORETAK	6
6	UTDANNINGSSEKTOREN.....	8
7	HISTORISK UTVIKLING I SYSSEISETTING I OFFENTLIG SEKTOR	9

1 Innledning

Dette vedlegget gir en oversikt over sysselsetting og lønn i offentlig sektor sett under ett, så vel som i henholdsvis stat, kommune og fylkeskommune, helseforetak og utdanningssektoren. Det presenteres data for antall ansatte, lønnsnivå, kjønnsfordeling, heltid/deltid og utdanningsnivå.

2 Offentlig sektor sett under ett

Ifølge nasjonalregnskapet var det vel 2,5 millioner sysselsatte i Norge i 2007, hvorav 741 000, 29 prosent, arbeidet i offentlig forvaltningsvirksomhet. Av disse var 267 400, eller 36 prosent, ansatt i statsforvaltningen, som i nasjonalregnskapet omfatter blant annet departementer, direktorater, tilsyn, forsvaret, politi og rettsvesen, samt ikke-markedsbaserte virksomheter som hovedsakelig finansieres og kontrolleres av staten, herunder helseforetak, universiteter og høyskoler. De resterende 474 600 arbeidet i kommunal og fylkeskommunal forvaltning.

Antall arbeidstakere i de tariffområder som har arbeidstakere med offentlige tjenestepensjonsordninger framgår av tabell 1. Tallene her er hentet fra den statistikken de ulike offentlige arbeidsgivernes selv fører over sine ansatte.

Tabell 1 Arbeidstakere og årsverk i stat, kommuner, fylkeskommuner og helseforetak. Utgangen av 2006.

	KS	Staten	Helseforetak	Oslo komm.	Samlet
Arbeidstakere	408 611	129 105	105 887	44 517	Ca 688 000
Årsverk	292 217	119 233	ca 95 000	33 693	Ca 540 000
Gjennomsnittlig stillingspst.	71,5 pst.	92 pst.	ca 90 pst.	76 pst.	78,5 pst.

Kilde: KS, SST, Oslo kommune og Spekter.

Tabell 2 viser gjennomsnittlig lønnsnivå og kvinneandel for ulike forhandlingsområder. Det framgår at kvinneandelen, definert som andel heltidsansatte kvinner eller årsverk for kvinner innenfor det enkelte området, var 45 pst. blant statsansatte, 73 prosent i kommunene, 64 prosent blant undervisningspersonell og 69 prosent i statlig eide helseforetak.

Tabell 2 Gjennomsnittlig årslønn i noen store forhandlingsområder.
Heltidsansatte/heltidsekvivalenter. 2007

	Årslønn menn	Årslønn kvinner	Kvinne- andel, pst.
Statsansatte	406 700	371 800	45
Skoleverket	-	-	-
Ansatte i kommunene	375 900	339 900	73
Herav undervisningspersonell	402 500	389 000	64
Statlige eide helseforetak i Spekter-området	574 100	444 500	69
Spekter-området ekskl. statlige eide helseforetak ¹	383 000	361 200	39

¹ Ikke alle her har en offentlig tjenstepensjonsordning.

Kilde: TBU.

Tabell 3 viser lønn for heltidsansatte i ulike sektorer fordelt på utdanningsnivå i 2007. Det er relativt store forskjeller i utdanningsnivå i de ulike delene av offentlig sektor. For eksempel var andelen med utdanning på universitets- eller høyskolenivå 46 prosent i kommunene og fylkeskommunene, mot 62 prosent i staten, 66 prosent i helseforetakene og 96 prosent i skoleverket.

Tabell 3 Lønn etter utdanning og sektor for heltidsansatte. 2007

	Andel, pst	Månedslønn
Statsansatte	100	32 883
Utdanning på grunnskolenivå	5	27 175
Utdanning på videregående skolenivå	30	28 958
Av dette: Fagutdanning	6	28 133
Universitets- eller høyskoleutdanning, til og med 4 år	31	32 342
Universitets- eller høyskoleutdanning, lengre enn 4 år	31	38 258
Skoleverket	100	33 233
Utdanning på grunnskolenivå	0	29 050
Utdanning på videregående skolenivå	3	30 867
Av dette: Fagutdanning	1	31 508
Universitets- eller høyskoleutdanning, til og med 4 år	84	32 883
Universitets- eller høyskoleutdanning, lengre enn 4 år	12	36 567
Kommune- og fylkeskommune ekskl. skoleverket	100	28 717
Utdanning på grunnskolenivå	12	24 558
Utdanning på videregående skolenivå	39	26 350
Av dette: Fagutdanning	13	25 975
Universitets- eller høyskoleutdanning, til og med 4 år	40	31 000
Universitets- eller høyskoleutdanning, lengre enn 4 år	6	37 467
Helseforetak	100	34 392
Utdanning på grunnskolenivå	7	24 758
Utdanning på videregående skolenivå	23	26 908
Av dette: Fagutdanning	6	27 258
Universitets- eller høyskoleutdanning, til og med 4 år	47	32 000
Universitets- eller høyskoleutdanning, lengre enn 4 år	19	52 000

Kilde: TBU.

3 Statlig sektor

Statens sentrale tjenestemannregister (SST) omfatter arbeidstakere i det statlige tariffområdet. Statistikken per 1. mars 2007 omfattet 131 400 tilsatte, hvorav 53,2 prosent var menn. Blant de 70 000 mennene i registeret arbeidet 89,6 prosent heltid, og gjennomsnittlig stillingsprosent var 93,9 prosent. Blant de 61 400 kvinnene i registeret arbeidet 74,2 pst. heltid, og gjennomsnittlig stillingsprosent var 74,2 prosent.

De øvrige tallene i dette avsnittet er hentet fra SSB. Tallene avviker noe fra tallene fra SST. I tabell 4 gis tall for månedslønn for ansatte i statlig sektor, fordelt på kjønn og heltids- og deltidsansatte. Tabellen illustrerer blant annet at mannlige ansatte i staten i gjennomsnitt har om lag 3000 kroner høyere månedslønn enn kvinner.

Tabell 4 Gjennomsnittlig månedslønn for ansatte i staten, eksklusive skoleverket, etter kjønn og arbeidstid. 2007

	Ansatte med i undersøkelsen	Månedslønn
Totalt	132 231	31 096
Heltidsansatte	108 151	31 399
Deltidsansatte	24 080	28 648
Menn i alt	70 659	32 625
Heltidsansatte	62 874	32 669
Deltidsansatte	7 785	31 789
Kvinner i alt	61 572	29 266
Heltidsansatte	45 277	29 634
Deltidsansatte	16 295	27 611

Kilde: SSB, Statistikkbanken.

Tabell 5 viser utdanningsnivå for heltidsansatte i statlig sektor fordelt på kjønn, og gjennomsnittlig månedslønn etter utdanningsnivå. Det er kun mindre forskjeller i utdanningsnivå mellom kvinner og menn.

Tabell 5 Gjennomsnittlig månedslønn for heltidsansatte i staten, etter kjønn og utdanning, 2007

	Ansatte med i undersøkelsen	Månedslønn
Staten i alt	112 710	32 881
Grunnskole	6 142	27 175
Videregående skole	33 849	28 957
Universitets- eller høghskolenivå, 1-4 år	35 354	32 341
Universitets- eller høghskolenivå, over 4 år	34 773	38 259
Uoppditt utdanning	2 592	32 880
Menn i alt	64 564	34 164
Grunnskole	3 223	27 912
Videregående skole	19 444	30 096
Universitets- eller høghskolenivå, 1-4 år	19 481	33 239
Universitets- eller høghskolenivå, over 4 år	20 894	39 784
Uoppditt utdanning	1 522	34 083
Kvinner i alt	48 146	31 161
Grunnskole	2 919	26 362
Videregående skole	14 405	27 419
Universitets- eller høghskolenivå, 1-4 år	15 873	31 240
Universitets- eller høghskolenivå, over 4 år	13 879	35 963
Uoppditt utdanning	1 070	31 169

Kilde: SSB, Statistikkbanken.

4 Kommunal og fylkeskommunal sektor

Tabell 6 viser månedslønn for ansatte i kommunal og fylkeskommunal virksomhet, fordelt på kjønn og heltids- og deltidsansatte. Tabellen illustrerer blant annet at mannlige ansatte i kommunal og fylkeskommunal sektor i gjennomsnitt har om lag 2500 kroner høyere inntekt enn kvinner.

Tabell 6 *Gjennomsnittlig månedslønn for ansatte i kommunal og fylkeskommunal virksomhet, eksklusive skoleverket, etter kjønn og arbeidstid. 2007.*

	Ansatte med i undersøkelsen	Månedslønn
Totalt	309 593	27 878
Heltidsansatte	123 810	28 718
Deltidsansatte	185 783	26 875
Menn i alt	65 094	29 842
Heltidsansatte	42 093	30 278
Deltidsansatte	23 001	28 091
Kvinner i alt	244 499	27 288
Heltidsansatte	81 717	27 915
Deltidsansatte	162 782	26 738

Kilde: SSB, Statistikkbanken.

Tabell 7 viser utdanningsnivå for heltidsansatte i kommunal og fylkeskommunal sektor fordelt på kjønn. Det er relativt flere menn som har videregående utdanning som høyeste utdanning. Videre er det langt flere kvinner som har 1-4-årig universitets- eller høyskoleutdanning. Det er også relativt flere menn som har de lengste utdannelsene, dvs. over 4 år.

Tabell 7 Gjennomsnittlig månedslønn for heltidsansatte i kommunal og fylkeskommunal virksomhet, eksklusive skoleverket, etter kjønn og utdanning, 2007

	Ansatte med i undersøkelsen	Månedslønn
Kommuner og fylkeskommuner i alt	123 810	28 718
Grunnskolenivå	15 193	24 561
Videregående skole	47 903	26 353
Universitets- eller høghskolenivå, 1-4 år	50 088	30 998
Universitets- eller høghskolenivå, over 4 år	7 673	37 466
Menn i alt	42 093	30 278
Grunnskolenivå	5 666	25 524
Videregående skole	18 053	27 630
Universitets- eller høghskolenivå, 1-4 år	13 343	33 339
Universitets- eller høghskolenivå, over 4 år	4 062	39 176
Kvinner i alt	81 717	27 915
Grunnskolenivå	9 527	23 989
Videregående skole	29 850	25 581
Universitets- eller høghskolenivå, 1-4 år	36 745	30 148
Universitets- eller høghskolenivå, over 4 år	3 611	35 542

Kilde: SSB, Statistikkbanken.

Tabell 8 viser gjennomsnittlig månedslønn i ulike deler av kommunal sektor. Det framgår at det er relativt små forskjeller på det gjennomsnittlige lønnsnivået i de ulike delene.

Tabell 8 Gjennomsnittlig månedslønn for heltidsansatte i kommunal og fylkeskommunal virksomhet, eksklusive skoleverket, etter tjenestested, 2007

	Ansatte med i undersøkelsen	Månedslønn
Kommuner og fylkeskommuner i alt	123 810	28 718
Av dette:		
Sentraladministrasjon	15 990	31 389
Helsevesen	24 549	29 187
Sosial omsorg	43 356	26 957
Teknisk sektor	16 960	28 847

Kilde: SSB, Statistikkbanken.

5 Helseforetak

Tabell 9 viser gjennomsnittlig månedslønn fordelt på utdanningsnivå og kjønn for ansatte i helseforetak. Tabellen viser at menn gjennomsnittlig har vesentlig høyere lønn enn kvinner i helseforetakene. Denne forskjellen skyldes i stor grad at det relativt sett langt flere menn enn kvinner som har utdanning på universitets- og høy-

skolenivå ut over 4 år, og at gruppene med høyest utdanning tjener vesentlig mer enn grupper med lavere utdanning.

Tabell 9 Gjennomsnittlig månedslønn for heltidsansatte i helseforetak, etter kjønn og utdanning. 2007

	Ansatte med i undersøkelsen	Månedslønn
Helseforetak i alt	60 702	34 394
Grunnskolenivå	4 226	24 756
Videregående skole	13 753	26 912
Universitets- eller høgskolenivå, 1-4 år	28 741	32 001
Universitets- eller høgskolenivå, over 4 år	11 273	52 000
Menn i alt	18 609	40 658
Grunnskolenivå	1 278	25 725
Videregående skole	4 172	29 420
Universitets- eller høgskolenivå, 1-4 år	6 003	33 504
Universitets- eller høgskolenivå, over 4 år	5 924	57 913
Kvinner i alt	42 093	31 624
Grunnskolenivå	2 948	24 336
Videregående skole	9 581	25 820
Universitets- eller høgskolenivå, 1-4 år	22 738	31 604
Universitets- eller høgskolenivå, over 4 år	5 349	45 452

Kilde: SSB, Statistikkbanken.

Tabell 10, som viser hvordan lønnsnivåene fordeler seg på ulike yrkesgrupper i helseforetakene, viser at legene kutter seg ut i forhold til de øvrige yrkesgruppene.

Tabell 10 Gjennomsnittlig månedslønn for heltidsansatte i helseforetak, etter yrke. 2007

	Månedslønn i alt
Ansatte i alt	34 394
Av dette:	
Leger	57 331
Sykepleiere og spesialsykepleiere	32 214
Psykologer	37 027
Bioingeniører	29 247
Radiografer og audiografer	29 498
Fysioterapeuter, ergoterapeuter	28 794
Vernepleiere	30 394
Sosionomer, barnevernspedagoger	29 988
Sekretærer	23 751
Hjelpepleiere	25 443
Legesekretærer	23 576

Kilde: SSB, Statistikkbanken.

6 Utdanningssektoren

Tabell 11 viser gjennomsnittlig månedslønn fordelt på utdanningsnivå og kjønn for ansatte i skoleverket. Det framgår at ansatte i skoleverket er en relativt enhetlig gruppe, både i forhold til utdanningsnivå og inntektsnivå. I tabell 12 vises gjennomsnittlige inntekter i skoleverket fordelt på kjønn og stillingsgruppe.

Tabell 11 *Gjennomsnittlig månedslønn for heltidsansatte i skoleverket, etter kjønn og utdanning. 2007*

	Ansatte med i undersøkelsen	Månedslønn
Skoleverket i alt	62 264	33 237
Grunnskolenivå	-	-
Videregående skole	1 928	30 869
Universitets- eller høghskolenivå, 1-4 år	52 419	32 885
Universitets- eller høghskolenivå, over 4 år	7 434	36 565
Menn i alt	25 376	33 805
Grunnskolenivå	-	-
Videregående skole	1 226	31 354
Universitets- eller høghskolenivå, 1-4 år	19 867	33 318
Universitets- eller høghskolenivå, over 4 år	4 061	37 152
Kvinner i alt	36 888	32 845
Grunnskolenivå	-	-
Videregående skole	702	30 023
Universitets- eller høghskolenivå, 1-4 år	32 552	32 620
Universitets- eller høghskolenivå, over 4 år	3 373	35 859

Kilde: SSB, Statistikkbanken.

Tabell 12 Gjennomsnittlig månedslønn for heltidsansatte i skoleverket, etter kjønn og stillingsgruppe. 2007

	Ansatte med i undersøkelsen	Månedslønn
I alt	62 264	33 237
Ledere	2 237	41 313
Fagledere	4 205	38 189
Lærere	6 252	30 289
Adjunkter	21 749	31 565
Adjunkter med opprykk	21 036	33 115
Lektorer	6 785	35 959
Menn i alt	25 376	33 805
Ledere	1 224	41 448
Fagledere	2 076	38 507
Lærere	2 456	30 160
Adjunkter	7 869	31 738
Adjunkter med opprykk	8 134	33 363
Lektorer	3 617	36 488
Kvinner i alt	36 888	32 845
Ledere	1 013	41 149
Fagledere	2 129	37 878
Lærere	3 796	30 373
Adjunkter	13 880	31 466
Adjunkter med opprykk	12 902	32 958
Lektorer	3 168	35 354

Kilde: SSB, Statistikkbanken

7 Historisk utvikling i sysselsetting i offentlig sektor

Det har vært betydelige endringer i sysselsetting og lønn i offentlig sektor de siste tiårene, særlig for kvinnene. Dette avsnittet har til hensikt å beskrive utviklingen til nå blant annet med hensyn til antallet sysselsatte, kjønnsfordeling, inntekt og andelen som arbeider deltid, og derigjennom bidra til å belyse hvordan de som kommer til å gå av med pensjon om noen tiår er forskjellige fra de som går av i dag.

Tabell 13 *Antall sysselsatte (i 1000) og kvinneandel i stat, kommune, undervisning og helse- og sosialtjenester, 1970–2005*

	1970	1980	1990	1995	2000	2005
Antall sysselsatte:						
Alle næringer	1641 400	1948 900	2058 800	2119 700	2319 500	2351 700
Statsforvaltning	110 600	132 500	149 700	155 600	157 000	257 300
Kommuneforvaltning	167 600	319 900	418 600	485 000	536 100	447 500
Undervisning	90 100	121 800	149 900	158 400	177 200	180 300
Helse- og sosialtjenester	112 300	238 700	307 800	363 800	412 900	456 800
Kvinneandel:						
Alle næringer	0,34	0,41	0,45	0,46	0,46	0,47
Statsforvaltning	0,23	0,30	0,36	0,38	0,40	0,59
Kommuneforvaltning	0,58	0,67	0,72	0,74	0,77	0,78
Undervisning	0,49	0,55	0,60	0,61	0,64	0,64
Helse- og sosialtjenester	0,79	0,81	0,82	0,82	0,83	0,83